

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over de activering van
leefloongerechtigden via de verplichte inschrijving bij de
Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet regelt de verplichte inschrijving bij VDAB van (equivalent) leefloongerechtigden.

De inschrijving bij VDAB - als eerste en zeer belangrijke stap richting tewerkstelling - wordt nu in Vlaanderen verplicht voor elke leefloongerechtigde op beroepsactieve leeftijd. Deze verplichte inschrijving van de leefloongerechtigde is één van de belangrijkste hefboomen in het kader van de succesvolle activering van de niet-beroepsactieve leefloongerechtigde. Dit initiatief wordt genomen om de 80% werkzaamheidsgraad in Vlaanderen te bereiken.

Via voorliggend ontwerp van decreet wil Vlaanderen:

- voorzien in een verplichte inschrijving bij VDAB voor leefloongerechtigden/gerechtigden equivalent leefloon waarvoor de stap naar de arbeidsmarkt (op termijn) haalbaar is, dit met respect voor de bevoegdheden van de OCMW's;
- de samenwerking tussen VDAB en OCMW voor wat betreft de activering van de leefloongerechtigden en de rolverdeling in de begeleiding naar werk juridisch verankeren;
- bijdragen aan een performante data-en informatie-uitwisseling tussen VDAB en de OCMW's om beleidsmatig te rapporteren en om op cliëntniveau volledig sluitend te werken. Zo willen we er zeker van zijn dat elke leefloongerechtigde die ingeschreven wordt ook de gepaste dienstverlening krijgt;
- het engagement opnemen in dit ontwerpdecreet om een samenwerkingsakkoord "“Vlaams werkingskader omtrent de activering van leefloongerechtigden” af te sluiten met federale overheid.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/ BELEIDSDOELSTELLING

Het voorliggend ontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld Werk, en is gerelateerd aan de inhoudelijke structuurelementen activering, opleiding, loopbanen en een duurzame arbeidsmarkt.

Tevens heeft het betrekking op het beleidsveld Activering en het inhoudelijke structuurelement activering.

Beleidsdoelstellingen:

- Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 vermeldt met betrekking tot de activering van kwetsbare groepen en inactieven (punt 3.2.1.2 p. 55):

“We breiden de arbeidsreserve uit met burgers op beroepsactieve leeftijd die niet werken en niet ingeschreven zijn bij VDAB.” Deze inactieven vormen een heterogene groep met uiteenlopende statuten. Sommigen ontvangen een sociale uitkering (bv. leefloongerechtigden, RIZIV-gerechtigden), anderen niet (bv. huisvrouwen/mannen, ex-zelfstandigen).”

- De Beleidsnota Werk 2019-2024 vermeldt op:
“We versterken de samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen met het oog op een bredere activering van werkzoekenden, leefloongerechtigden en andere niet-beroepsactieven.” (bladzijde 32)
- Dit decreet geeft eveneens uitvoering aan de conceptnota “Flankerende activeringsaanpak voor de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden”, voorgelegd aan de Vlaamse Regering op 28 april heeft tot doel *om de activering van leefloongerechtigden kracht bij te zetten. (blz. 2 en volgende)*

De nota legt de basis voor een aantal concrete stappen om méér leefloongerechtigden te bereiken, in te schrijven bij VDAB en te activeren richting werk via 4 sporen:

- 1. De verplichte inschrijving van leefloongerechtigden bij VDAB juridisch verankeren in Vlaamse regelgeving.*
- 2. Het laagdrempelig en complementair dienstverleningsaanbod van VDAB, partners en OCMW's vlotter toegankelijk maken voor leefloongerechtigden.*
- 3. Een meer performante data- en informatiedeling tussen de OCMW's en VDAB.*
- 4. Een lokaal activeringspact.*

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. De Raad van Bestuur van VDAB verleende een positief advies op 13 september 2023
2. Inspectie Financiën verleende een positief advies op 5 oktober 2023
3. Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch advies nummer nr.2023/403 van 9 oktober 2023
4. Er werd een begrotingsakkoord aangevraagd op 9 oktober 2023

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. De verplichte inschrijving als werkzoekende bij VDAB

Het Vlaamse gewest is bevoegd voor arbeidsbemiddeling middels artikel 6, §1, IX, 1° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen.

De inschrijving als werkzoekende bij VDAB is een eerste en zeer belangrijke stap richting tewerkstelling. Deze verplichte inschrijving biedt de Vlaamse Regering en VDAB de mogelijkheid om haar bevoegdheid inzake arbeidsbemiddeling en activering maximaal uit te oefenen. De niet-beroepsactieve leefloongerechtigde zal na inschrijving automatisch vallen onder de definitie 'werkzoekende' uit het VDAB-besluit.

In voorliggend ontwerp van decreet wordt bepaald dat::

- het OCMW kan beslissen of ze het traject naar werk en de opvolging ervan zelf opnemen dan wel geheel of gedeeltelijk overdragen aan VDAB.
- VDAB na overheveling van het traject het volledige aanbod aan begeleiding en opleiding kan inzetten en de niet-beroepsactieve leefloongerechtigde een traject naar werk op maat kan aanbieden.
- VDAB de niet-beroepsactieve leefloongerechtigde in begeleiding bij het OCMW bijkomend een gericht vacature- en opleidingsaanbod zal doen.

Iedere persoon op beroepsactieve leeftijd die recht heeft op een leefloon of die recht heeft op financiële maatschappelijke steun, equivalent aan het leefloon, met uitzondering van de personen die niet arbeidsgeschikt zijn om gezondheids- of billijkheidsredenen, wordt gevat door deze verplichting om zich in te schrijven (en ingeschreven te blijven) bij VDAB.

Enkel omwille van billijkheids- of gezondheidsredenen, kan men vrijgesteld worden van deze verplichting. Een voorbeeld van een situatie die kan beschouwd worden als "een billijkheidsreden" is bijvoorbeeld dat de leefloongerechtigde nog voltijds studeert. Het OCMW staat in voor de inschatting en de eventuele toekenning van deze vrijstelling tot inschrijverplichting. VDAB is beschikbaar om het OCMW hierbij te ondersteunen.

De verplichting tot inschrijving bij VDAB is zowel van toepassing op personen die reeds leefloongerechtigd zijn op het moment van inwerkingtreding van dit decreet als personen die nadien leefloongerechtigd zullen worden. De "zittende" leefloongerechtigde die nog niet ingeschreven is bij VDAB dient dit te doen binnen een periode van 3 maanden na inwerkingtreding.

Wie na de inwerkingtreding van dit decreet leefloongerechtigde wordt, dient zich bij VDAB in te schrijven binnen een periode van maximum 4 maanden na de beslissing van het OCMW over de toekenning van het leefloon of financiële maatschappelijke steun, equivalent aan het leefloon.

Op deze manier kan de verplichting tot inschrijving onderdeel uitmaken van de acties opgenomen in het GPMI (geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie) dat het OCMW binnen de 3 maanden na aanmelding van de burger dient op te stellen.

Deze inschrijverplichting zoals geregeld in dit ontwerpdecreet geldt niet voor personen die reeds verplicht zijn om zich bij VDAB in te schrijven omwille van andere geldende regelgeving (sociale huurders, tijdelijk ontheemden en inburgeraars).

De inschrijverplichting is ook onderwerp van een federale omzendbrief van 7 februari 2014 betreffende de verplichting voor de OCMW's om hun gerechtigden in te schrijven bij de gewestelijke bemiddelingsdienst.

De inschrijving bij VDAB dient beschouwd te worden als een element van werkbereidheid en bijgevolg 1 van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor maatschappelijke integratie (artikel 3, 5° van de Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie). Het element "werkbereidheid" wordt toegelicht in het PRIMABOOK, de bundeling van instructies en handleiding die de POD Maatschappelijke Integratie op zijn website ter beschikking stelt aan de OCMW's¹.

In het ontwerp van decreet wordt in artikel 11, 3° voorzien dat er afspraken, in het kader van een samenwerkingsakkoord, zullen gemaakt worden omtrent de opvolging van de inschrijverplichting door de OCMW's, met inbegrip van een monitoring van de inschrijverplichting. De periodiciteit van de monitoring, de parameters waarop deze gebaseerd is... zullen hier in samenspraak verder uitgewerkt worden.

Zoals opgenomen is in het regeerakkoord gaan we in overleg met de federale regering over het uitwerken van een responsabiliseringsmechanisme (bonus/malus) ten aanzien van die OCMW's die resultaten boeken in de activering van leefloongerechtigden. Dit als extra hefboom in de verdere uitvoering van dit decreet.

2. Een sluitende, aanklappende activeringsaanpak en de verplichting om ingeschreven te blijven

Van zodra een leefloongerechtigde zich inschrijft bij VDAB heeft hij recht op het dienstverleningsaanbod dat VDAB ter beschikking stelt aan alle niet-werkend werkzoekenden, waaronder het vacature- en opleidingsaanbod. Leefloongerechtigden op beroepsactieve leeftijd dienen bij VDAB ingeschreven te blijven zolang zij het statuut van leefloongerechtigde hebben én ingeschreven zijn in het Rijksregister in een gemeente van het Vlaamse Gewest. De inschrijverplichting vervalt als men op een legale manier wordt tewerkgesteld als werknemer, zelfstandige of ambtenaar.

Een uitzondering hierop zijn de leefloongerechtigden die worden tewerkgesteld met art.60§7, in het kader van een traject tijdelijke werkervaring. Zij blijven wél verplicht ingeschreven gedurende het volledige traject.

Het OCMW beslist of het de begeleiding en de daarbij horende opvolging van de leefloongerechtigde zelf opneemt dan wel - geheel of gedeeltelijk - overdraagt aan VDAB (autonome bevoegdheid van de OCMW's).

Wordt de begeleiding naar werk - deels of in zijn totaliteit - overgedragen naar VDAB, dan zal VDAB naast de begeleiding ook de opvolging van het traject naar werk dat de leefloongerechtigde doorloopt opnemen. Weigert deze laatste mee te werken, dan zal VDAB dit op zijn beurt melden aan het OCMW (transmissie). Is er bv. een gebrek aan positieve medewerking van de leefloongerechtigde tijdens een competentieversterkend traject bij VDAB, dan zal VDAB deze informatie rapporteren aan het betreffende OCMW. Het OCMW beslist vervolgens autonoom of het - op basis van deze en eventueel andere informatie - de leefloongerechtigde al dan niet een sanctie zal opleggen en hoe deze sanctie er zal uitzien.

Het decreet regelt bovendien een gestructureerde samenwerking tussen VDAB en de OCMW's. Er wordt ingezet op een verdere uitbouw van de samenwerking tussen VDAB en de OCMW's

---

¹ (<https://primabook.mi-is.be/nl/geindividualiseerd-project-voor-maatschappelijke-integratie-gpmi/het-geindividualiseerd-project>)

binnen de reeds bestaande overlegstructuren. De VDAB neemt - jaarlijks - het initiatief voor de organisatie van een overleg met het OCMW met als doel een evaluatie te maken van de samenwerking in het voorbije werkjaar. De opvolging van de transmissiedossiers, een analyse van de naar VDAB overgehevelde trajecten, ... zullen hier onderdeel van uitmaken. Daarnaast worden doelstellingen voor de samenwerking op strategisch, tactisch en operationeel niveau voor het komende werkjaar opgesteld.

VDAB en het OCMW voorzien verder in het uitwisselen van relevante persoonsgegevens in het kader van het traject naar werk van de leefloongerechtigde, volgens de principes van de AVG. Zo worden gegevens enkel verwerkt indien zij relevant en noodzakelijk zijn voor de realisatie van hun respectievelijke opdracht.

3. Versterking van de samenwerking via een samenwerkingsakkoord met kracht van wet

Om de doelstelling rond activering van kwetsbare groepen waaronder de leefloongerechtigden te bereiken, wil Vlaanderen de samenwerking met de federale overheid juridisch verankeren via een samenwerkingsakkoord met kracht van wet (instemmingsdecreet). Vlaanderen neemt het initiatief om dit gesprek aan te knopen met zijn federale partners. In dit decreet wordt de basis voor deze samenwerking gelegd.

In dit samenwerkingsakkoord is ruimte voor onder meer afspraken rond een ruimere gegevensuitwisseling; evaluatie van de inschrijverplichting en de opvolging ervan.

Voor de artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De eventuele financiële weerslag van voorliggend ontwerp van decreet zal opgevangen worden binnen de beschikbare begrotingskredieten van VDAB.

B. ESR-TOETS

N.v.t.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

N.v.t.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De bestuurlijke impact op lokale en provinciale besturen kadert binnen de kernopdracht van de betrokken entiteiten.

4. VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van decreet wordt nog voorgelegd aan de SERV, de VVSG, het VTC/GBA en de Raad van State voor advies. Na de principiële goedkeuring van dit ontwerp van decreet zal er contact worden opgenomen met de bevoegde federale minister.

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het ontwerp van decreet vervolgens ingediend bij het Vlaams Parlement.

VDAB engageert zich voor een jaarlijkse rapportage aan de Vlaamse regering:

- betreffende het aantal inschrijvingen bij VDAB;
- betreffende het traject (trajectstappen) van de bij VDAB ingeschreven leefloongerechtigden
- de resultaten naar (duurzaam) werk voor de bij VDAB ingeschreven leefloongerechtigden
- betreffende het aantal leefloongerechtigden die bij VDAB weigeren mee te werken aan de begeleiding naar werk, in geval de OCMW's de trajectbegeleiding aan VDAB overdragen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet over de activering van leefloongerechtigden via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding voor leefloongerechtigden en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de SERV, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vlaamse Toezichtcommissie en de Gegevensbeschermingsautoriteit.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS